

Regionalt miljøtilskudd i jordbruket i Agder

Solfrid Mygland og Ellen Eskeland

September 2022

Statsforvalteren i Agder

Innhold

- RMP 2021
- RMP 2022
 - Regelverk og veiledningsdokumenter
 - kartgrunnlag – ingen jordarbeiding om høsten
- Endringer:
 - Tilskudd til drift av seter
 - Klimarådgiving
 - Prioriterte områder – Vegårshei
 - Andre endringer
 - Stedlig kontroll
- Rullering av regionalt miljøprogram

Foto: Ellen Eskeland, SF Agder

Tilskuddspott og antall søknader

Tilskuddspott 2022 (2021):

Agder 18,4 mill. kr (17,9 mill. kr)

I landet 786,2 mill. (601,1 mill. kr)

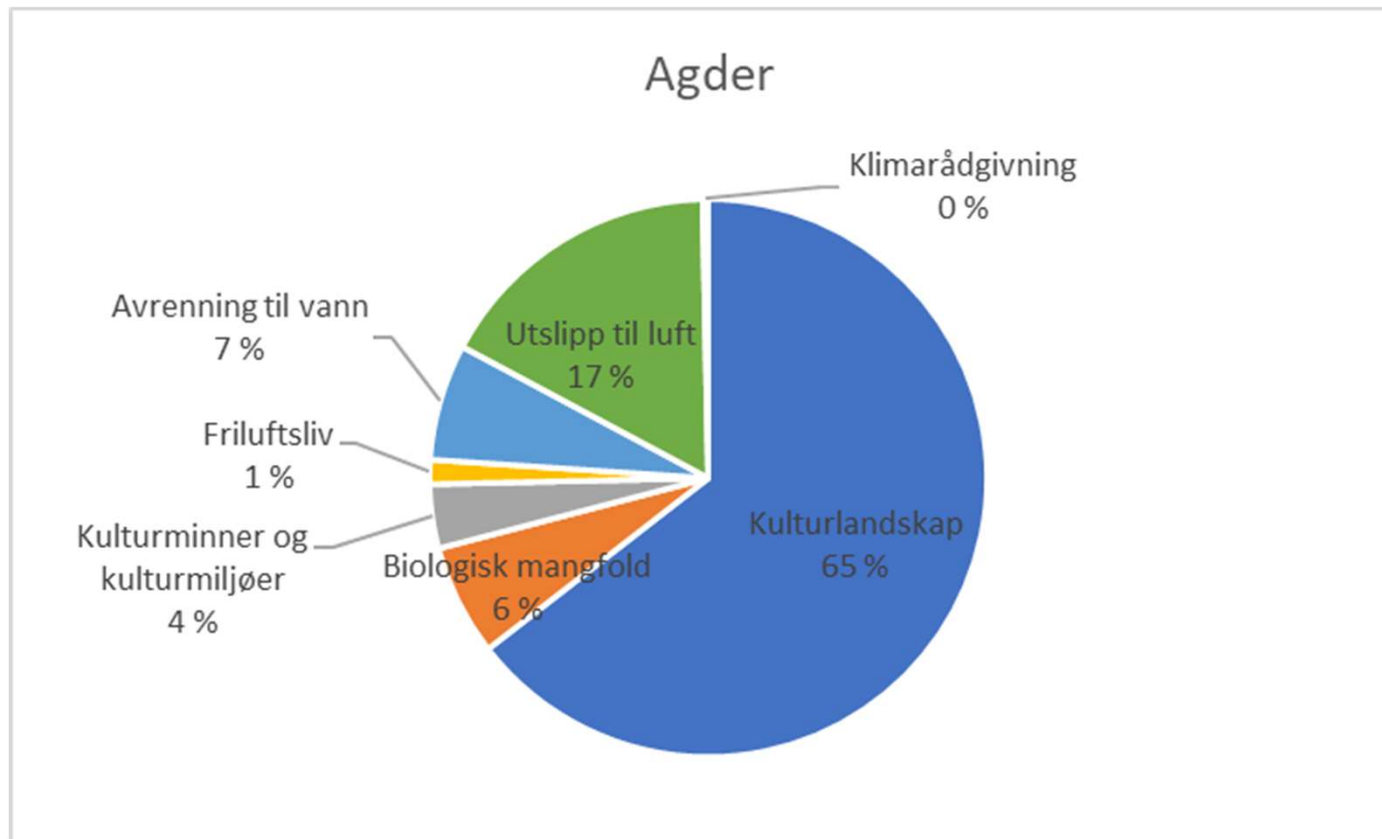
Antall søkere 2021 (2020):

Agder 936 (892)

1	Totalrapport tilskudd (RM04)										
2											
3	Søknadsomgang RMP og OBB 2021										
4	Fylke	AGDER									
5	Status	Foreløpig godkjent, Endelig godkjent, Utbetaling godkjent, Utbetalt									
6	Rapportdato	31.08.2022									
7											
8	Navn	Kulturlandskap	Biologisk mangfold	Kulturminner og	Friluftsliv	Avrenning til vann	Utslipp til luft	Klimarådgivning	Sum tilskudd	Interntrekk	Antall søknader
9	Risør	106 186,00	2 091,00	0,00	0,00	0,00	1 010,00	0,00	109 287,00	0,00	11
10	Grimstad	203 252,00	29 172,00	14 046,00	7 035,00	184 114,00	260 747,00	0,00	698 366,00	0,00	41
11	Arendal	663 238,00	83 871,00	5 052,00	11 165,00	114 154,00	79 236,00	2 000,00	958 716,00	0,00	55
12	Kristiansand	446 820,00	8 448,00	4 482,00	2 277,00	157 618,00	417 508,00	6 000,00	1 043 153,00	12 038,00	57
13	Lindesnes	1 216 112,00	148 030,00	159 328,00	64 029,00	20 904,00	538 808,00	0,00	2 147 211,00	9 432,00	109
14	Farsund	899 578,00	148 671,00	158 324,00	39 261,00	380 526,00	982 251,00	0,00	2 608 611,00	10 360,00	91
15	Flekkefjord	1 060 147,00	277 977,00	92 316,00	32 766,00	0,00	0,00	18 000,00	1 481 206,00	5 430,00	59
16	Gjerstad	258 410,00	11 832,00	3 600,00	6 028,00	13 668,00	108 024,00	0,00	401 562,00	0,00	12
17	Vegårshei	63 880,00	20 458,00	5 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	89 338,00	0,00	8
18	Tvedestrand	222 286,00	37 530,00	2 688,00	0,00	5 494,00	30 940,00	0,00	298 938,00	0,00	17
19	Froland	192 650,00	0,00	0,00	0,00	47 570,00	18 786,00	0,00	259 006,00	0,00	18
20	Lillesand	167 248,00	51 900,00	4 062,00	3 553,00	15 142,00	68 297,00	6 000,00	316 202,00	0,00	17
21	Birkenes	548 099,00	5 916,00	12 906,00	6 666,00	140 390,00	3 434,00	12 000,00	729 411,00	0,00	30
22	Åmli	288 407,00	37 458,00	7 016,00	4 785,00	85 626,00	12 215,00	6 000,00	441 507,00	0,00	29
23	Iveland	256 804,00	0,00	8 316,00	0,00	0,00	46 650,00	0,00	311 770,00	0,00	12
24	Evje og Hornnes	461 483,00	0,00	5 832,00	0,00	20 368,00	15 756,00	4 000,00	507 439,00	1 326,00	36
25	Bygland	388 056,00	3 916,00	17 336,00	10 561,00	19 376,00	76 163,00	0,00	515 408,00	2 784,00	23
26	Valle	426 178,00	94 244,00	25 960,00	22 342,00	0,00	0,00	0,00	568 724,00	0,00	36
27	Bykle	65 177,00	31 478,00	0,00	5 000,00	0,00	0,00	0,00	101 655,00	0,00	6
28	Vennesla	201 650,00	6 171,00	40 310,00	3 982,00	5 494,00	83 922,00	0,00	341 529,00	8 335,00	25
29	Åseral	356 130,00	0,00	6 408,00	0,00	0,00	59 672,00	0,00	422 210,00	1 742,00	22
30	Lyngdal	635 202,00	51 378,00	55 860,00	22 144,00	9 514,00	163 359,00	0,00	937 457,00	3 825,00	60
31	Hægebostad	1 075 197,00	43 552,00	18 822,00	0,00	0,00	1 313,00	4 000,00	1 142 884,00	9 000,00	59
32	Kvinesdal	708 427,00	20 899,00	3 990,00	8 756,00	0,00	81 551,00	0,00	823 623,00	1 950,00	62
33	Sirdal	749 620,00	49 781,00	18 950,00	5 000,00	0,00	0,00	0,00	823 351,00	0,00	44
34	Sum	11 660 237,00	1 164 773,00	670 604,00	255 350,00	1 219 958,00	3 049 642,00	58 000,00	18 078 564,00	66 222,00	939,00
35											

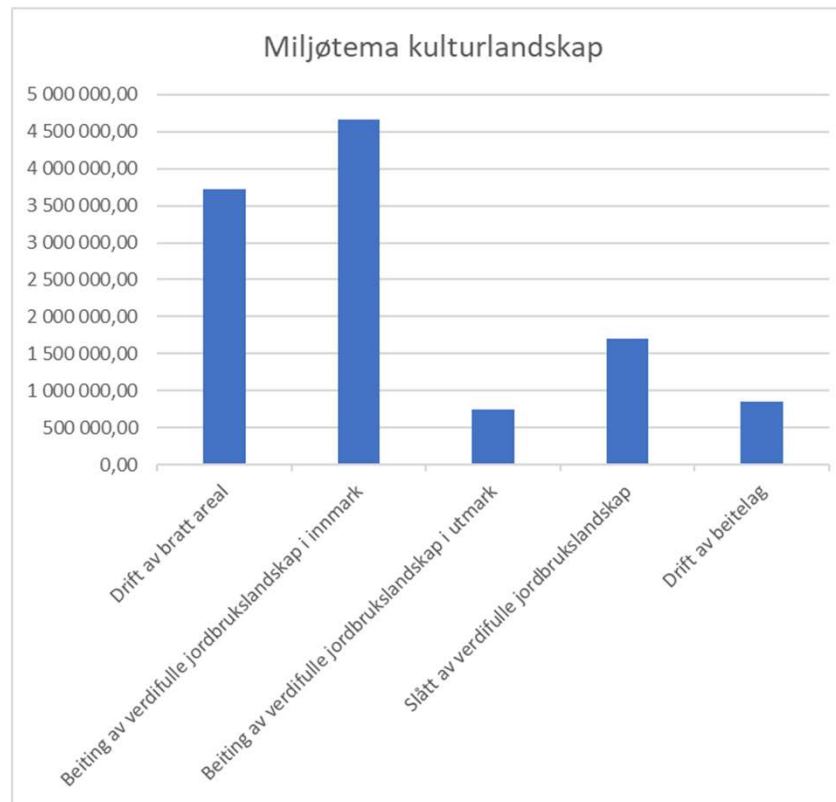

RMP 2021 - Fordeling av miljøtema – Agder

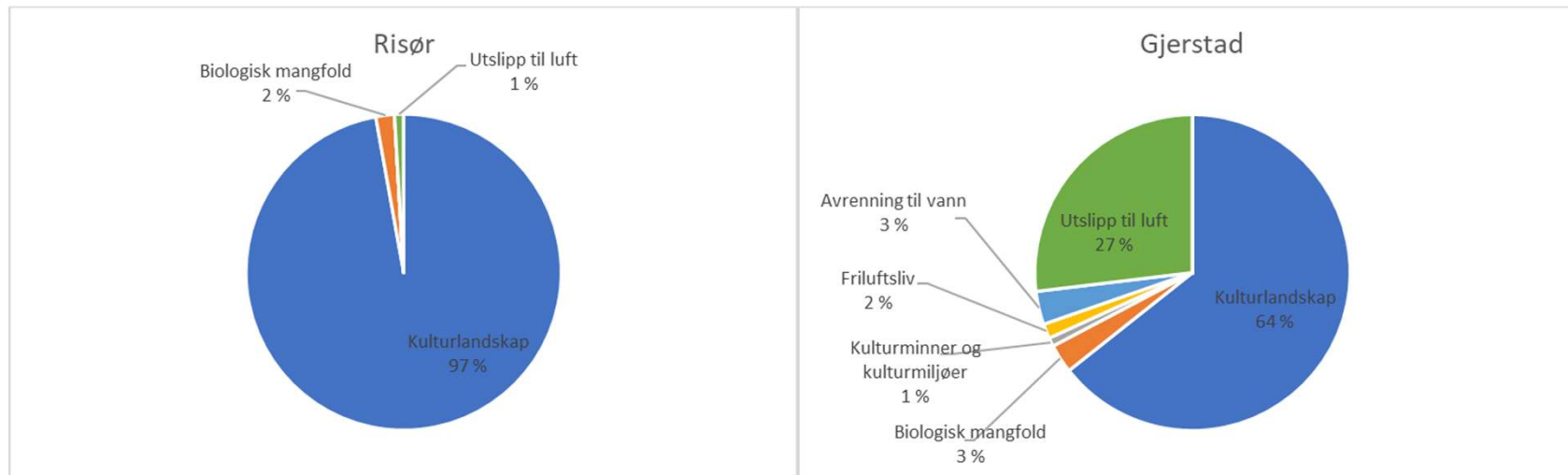

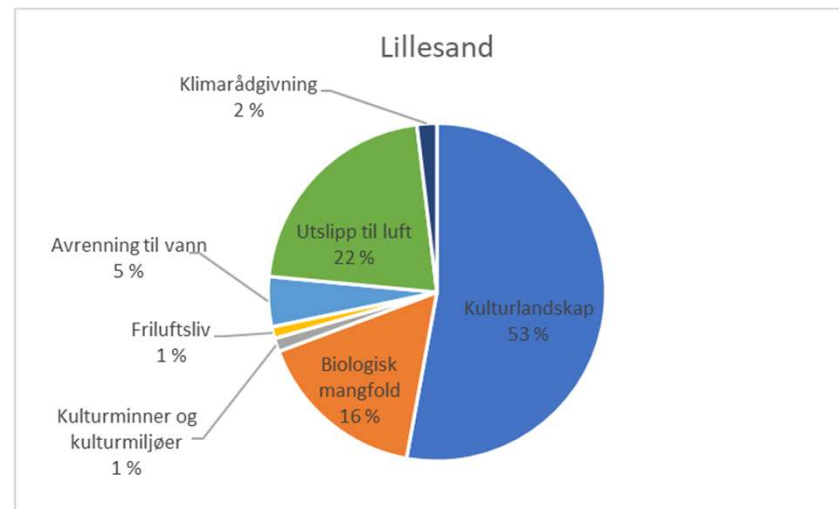
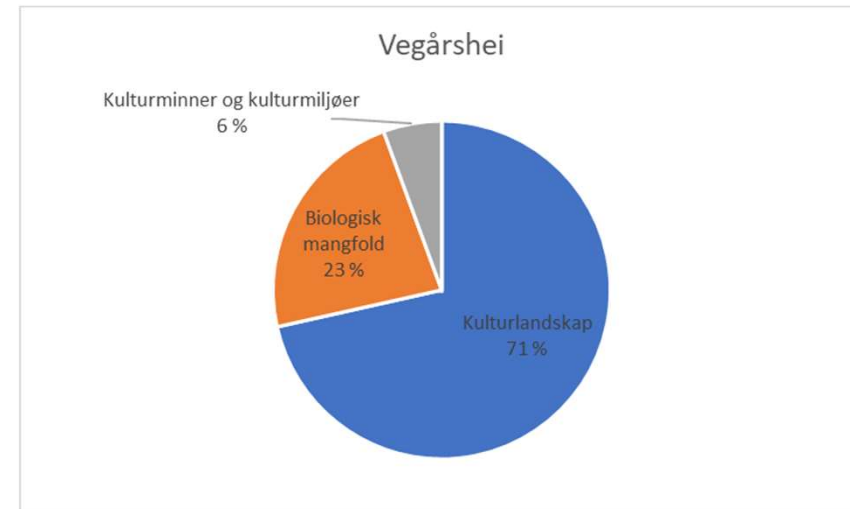
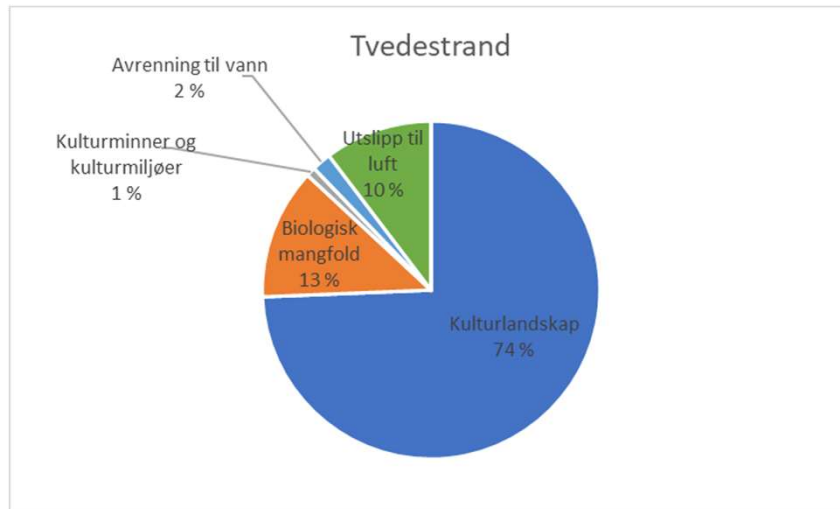
RMP 2021 – Miljøtema kulturlandskap fordeling på ulike tilskuddsordninger - Agder

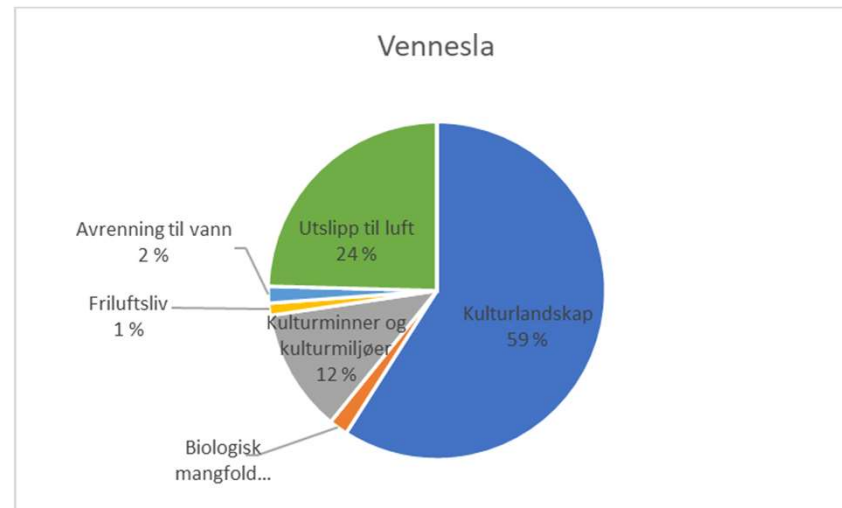
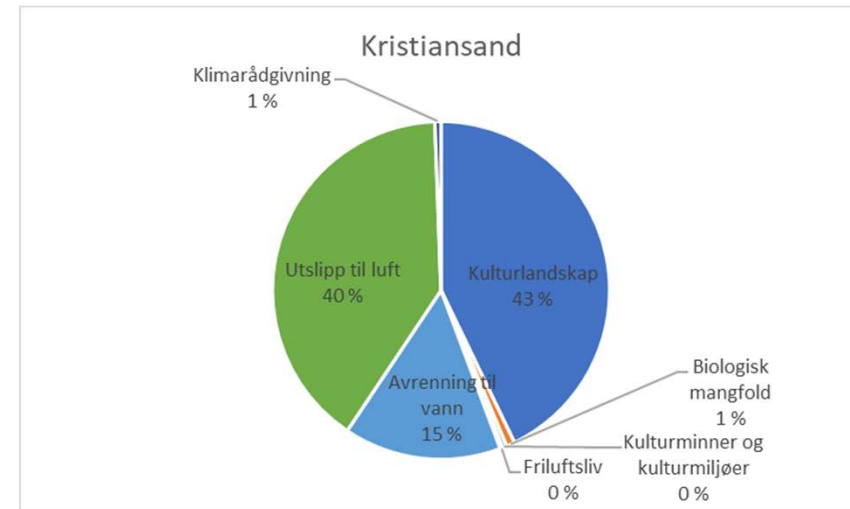
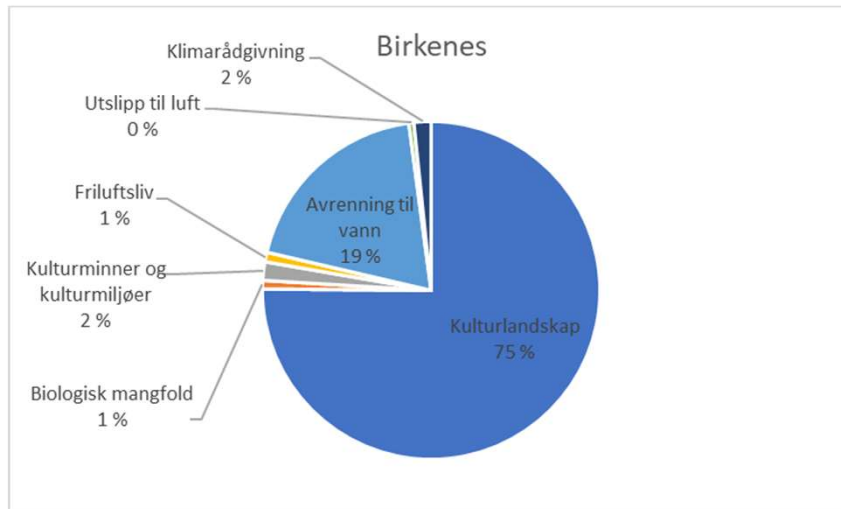

RMP 2021 - Fordeling av miljøtema - kommunene

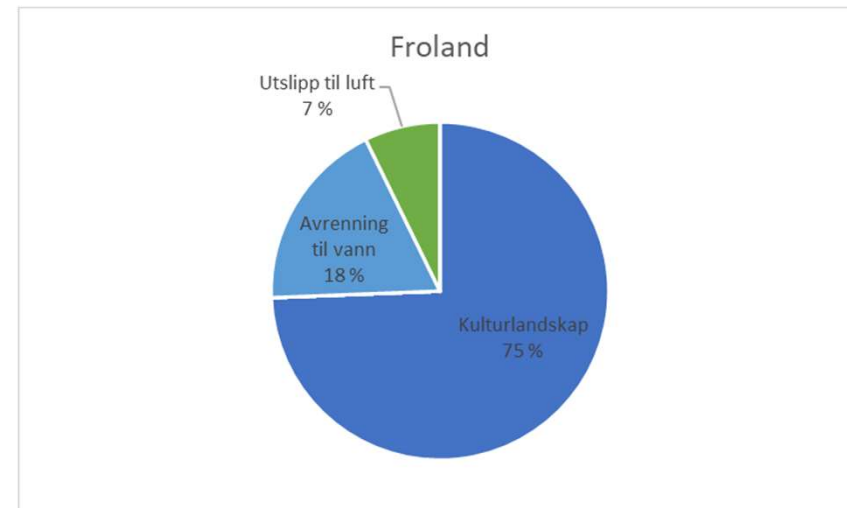
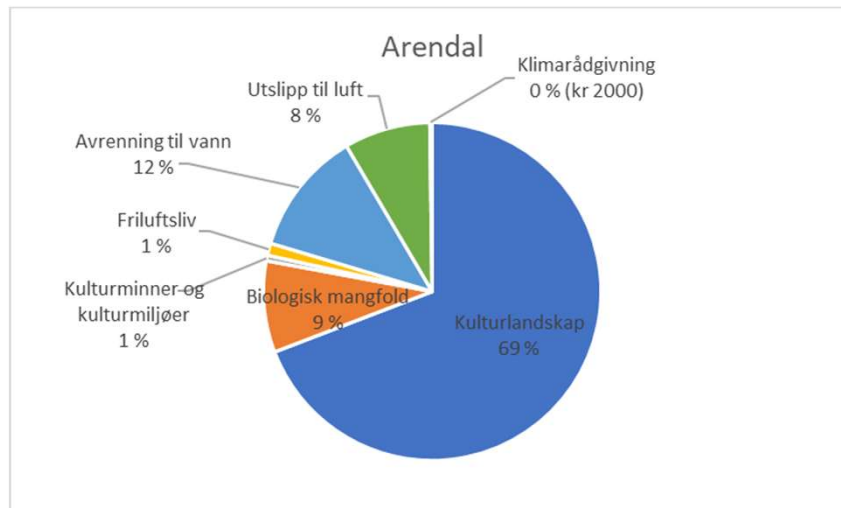

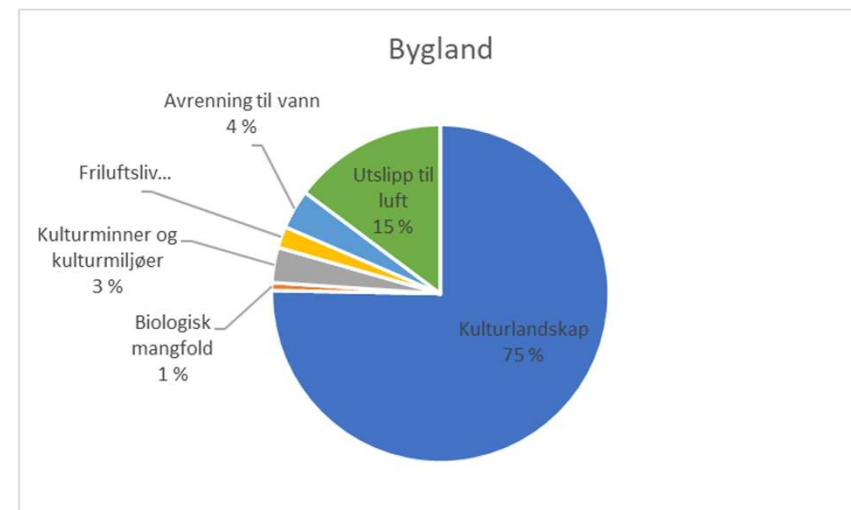
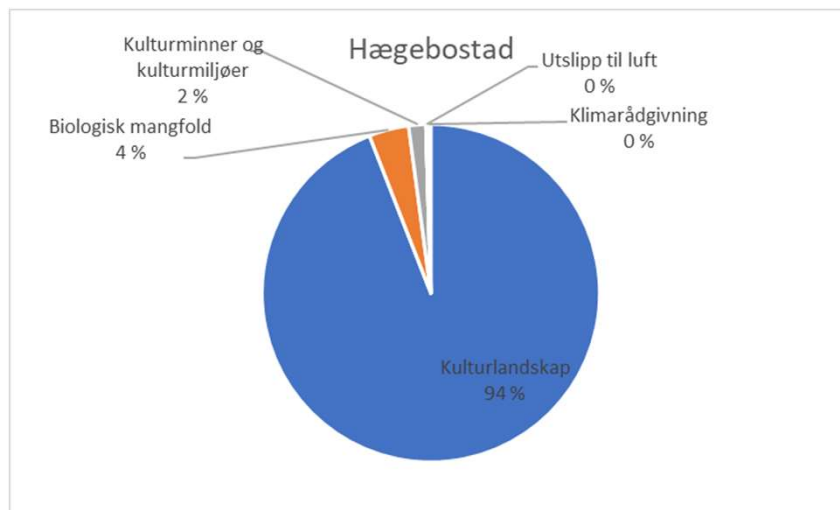
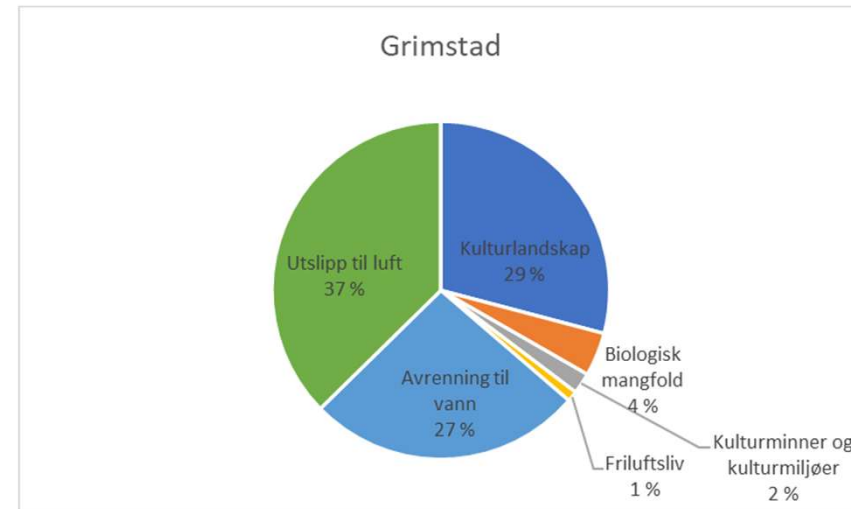
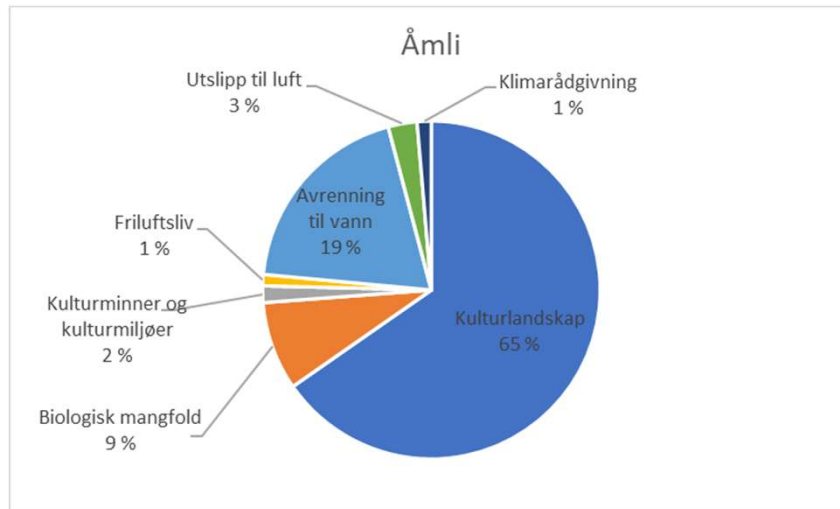

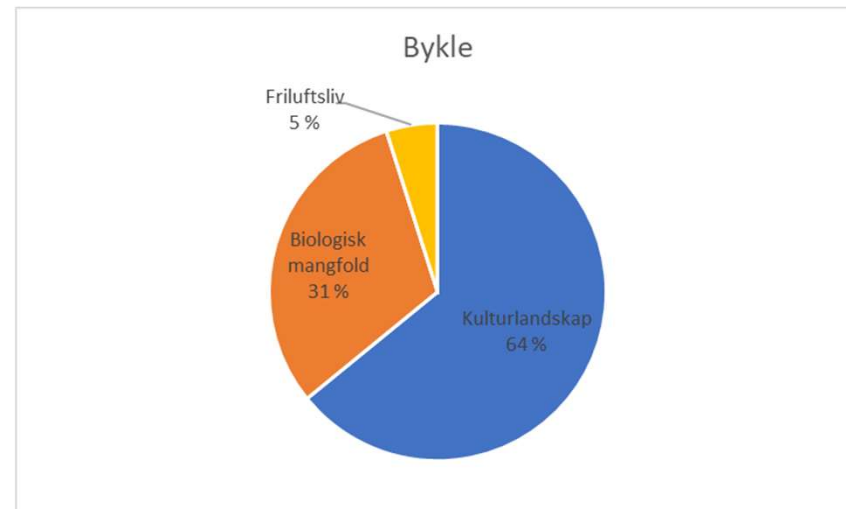
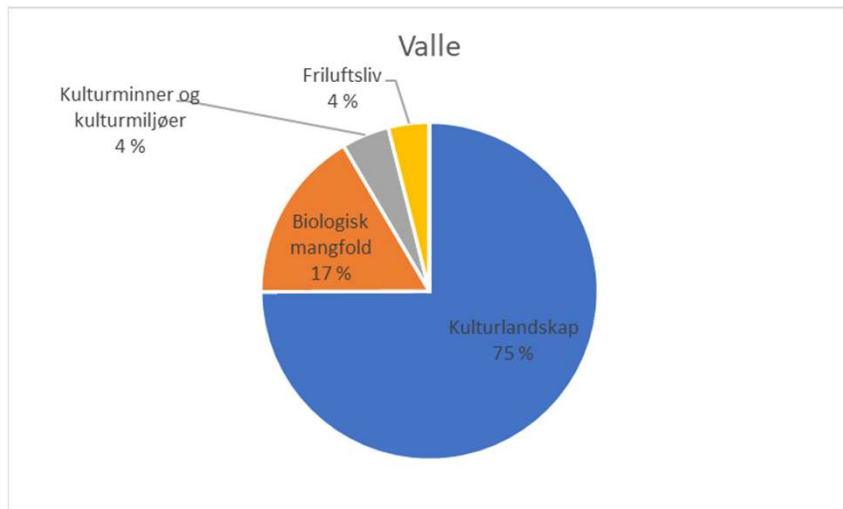
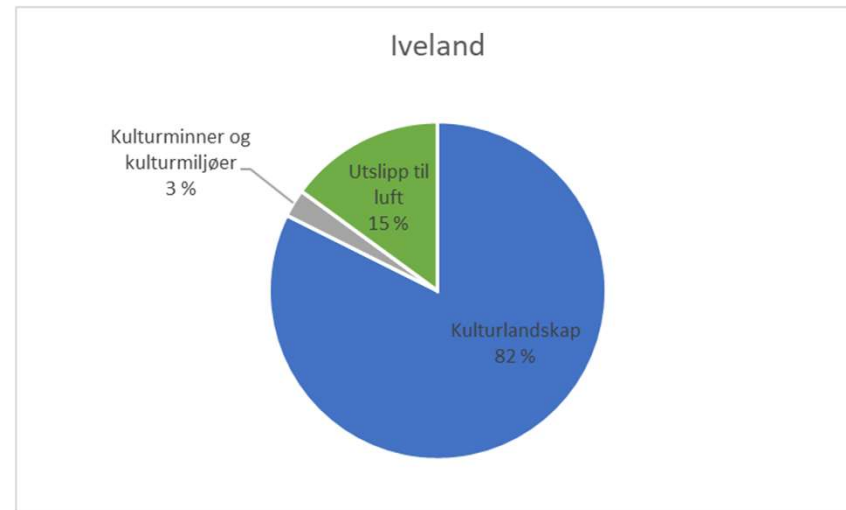
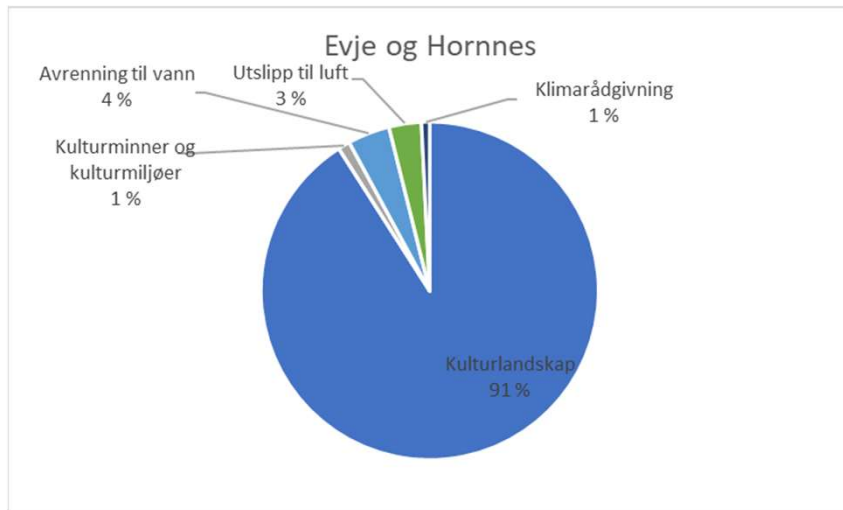

RMP 2021 - Fordeling av miljøtema - kommunene

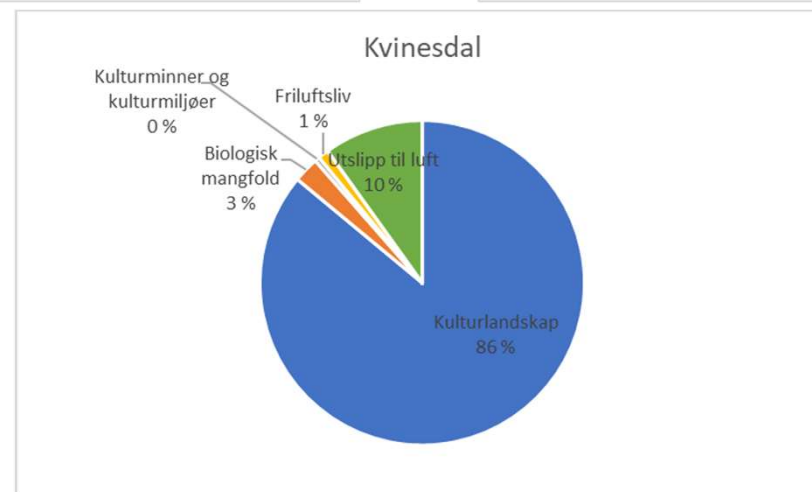
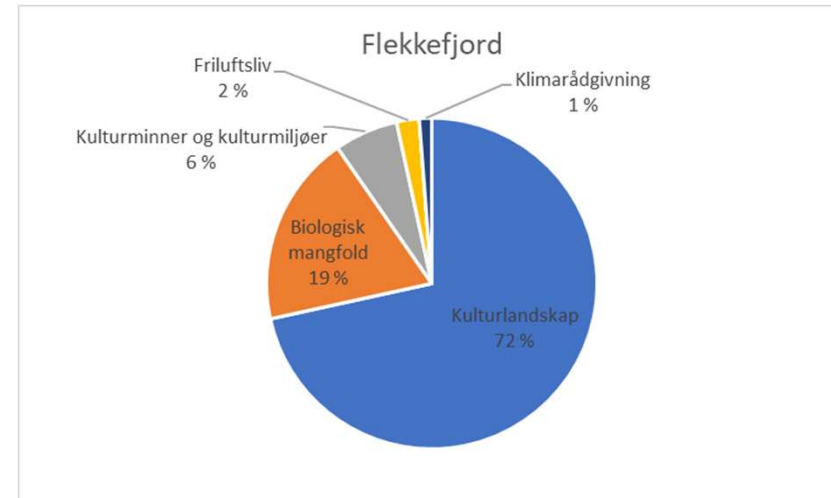
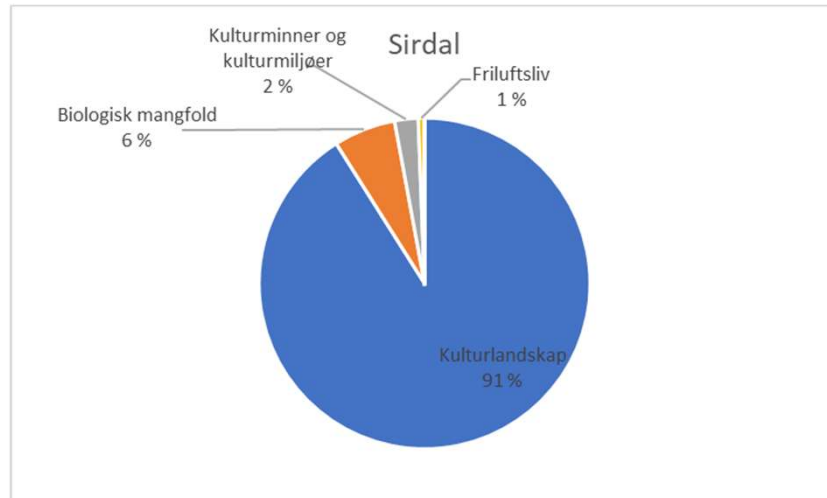

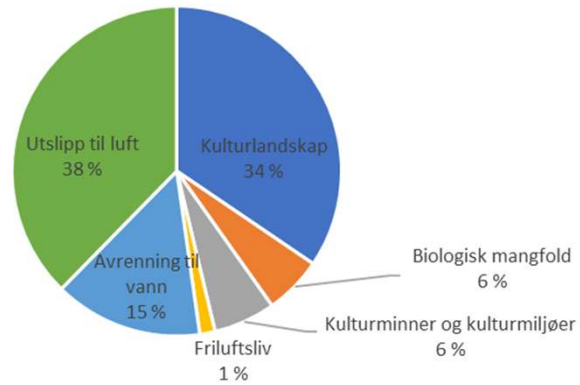

RMP 2021 - Fordeling av miljøtema – kommunene

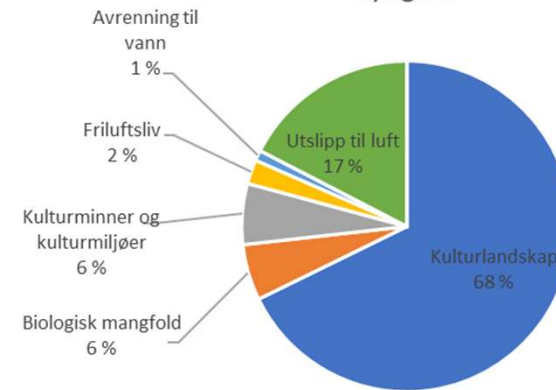

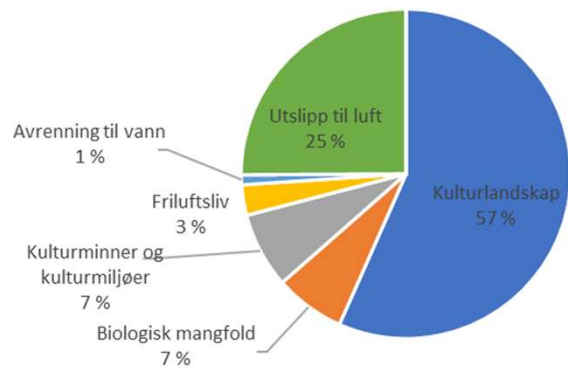
Farsund

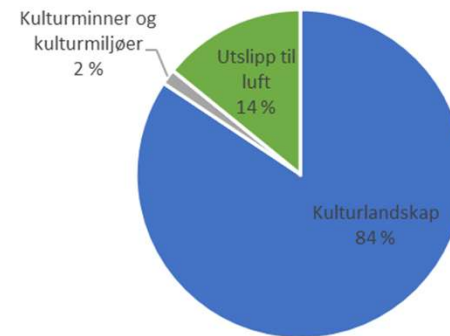
Lyngdal

Lindesnes

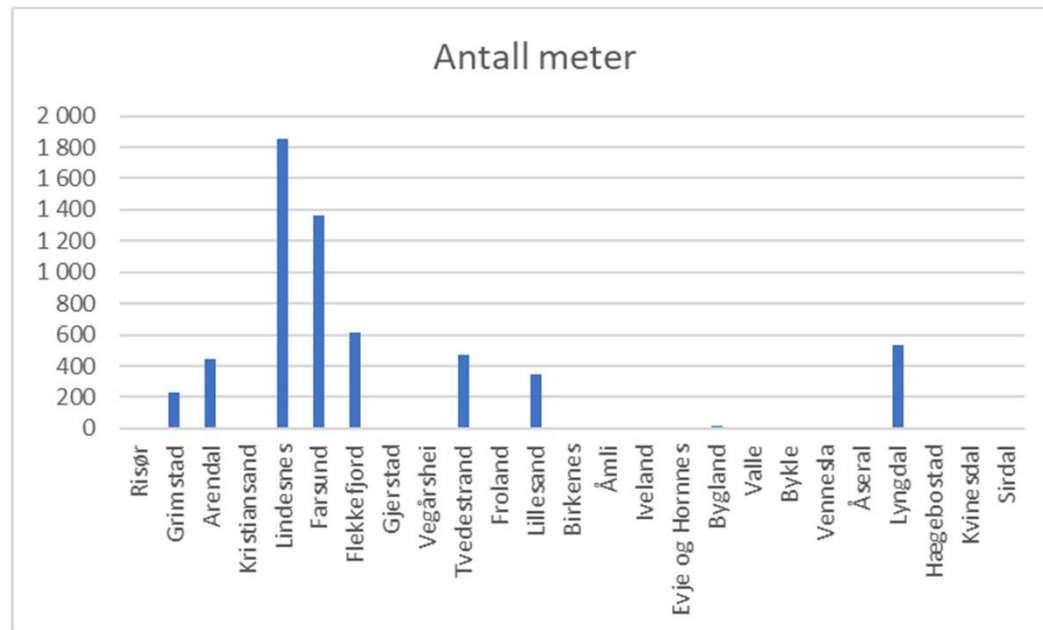

Åseral

Soner for pollinerende insekter 2021

Antall søknader: 20 (9 i 2020)

Antall meter: 5 867 (2 521 i 2020)

Utbetalt kr: 142 116 (41 639 i 2020)

Klimarådgiving 2021

- Nytt tiltak i 2021, rådgivingen skal foregå av godkjente klimarådgivere
- Det kan gis tilskudd for klimarådgiving som er gjennomført i en søknadsperiode – fra 15. oktober forrige år til 15. oktober i søknadsåret.
- Klimarådgivingen skal inneholde en helhetlig gjennomgang av utslipp og opptak av klimagasser på gården, med sikte på å gjennomføre klimatiltak.
- Behov for klimatilpasning skal også inngå i rådgivningen.

Skal gi bonden kunnskapsgrunnlag og motivasjon for å gjennomføre tiltak og driftsforbedringer.

Klimarådgiving 2021

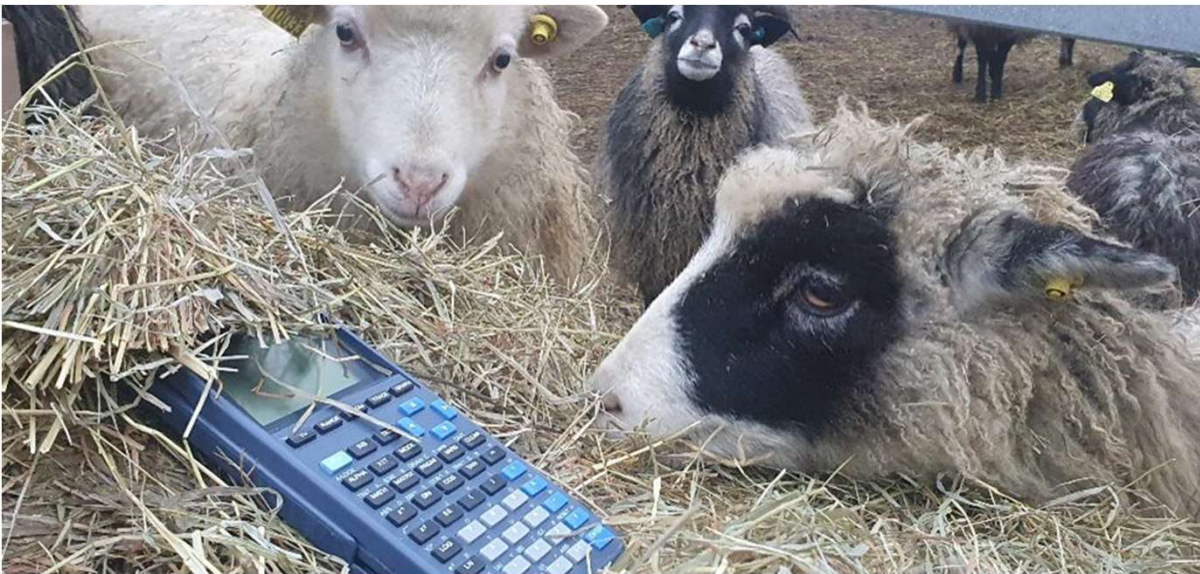

Foto: Reidar Tveiten , Statsforvalteren i Agder

Antall søknader: 12

Utbetalt kr 44 000, 8 søknader

7 søknader: en-til en rådgiving

1 søknad: grupperådgiving

RMP 2022 – regelverk og veiledningsdokumenter

Regionalt

- Regionalt miljøprogram 2019–2022
- Veileder 2022
- Forskrift
- Kart over prioriterte kulturlandskap
- Foreløpige tilskuddssatser
- Utfyllende informasjon om tilskudd til drift av beitelag, Agder 2022
- Forvaltningsansvar og saksbehandling

[Statsforvalterens nettside](#)

Nasjonalt

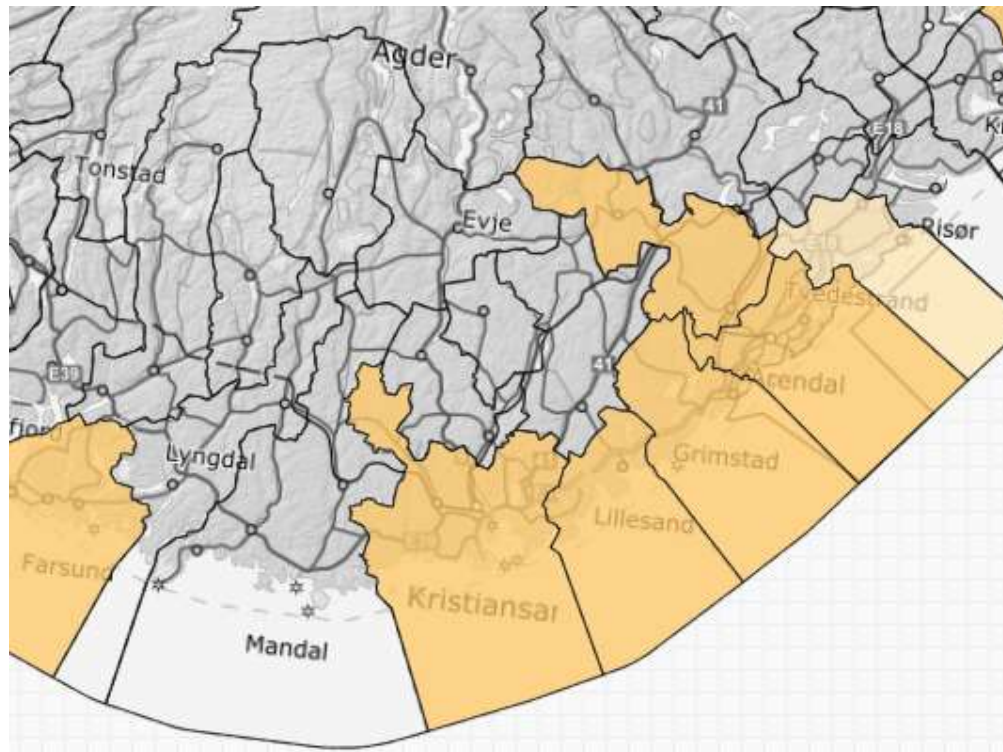
Landbruksdirektoratets rundskriv 2022/19 [Forvaltningsansvar og saksbehandling](#) (Ldirs nettside)

[Landbruksdirektoratets nettside - for landbruket](#)

[Landbruksdirektoratets nettside - for forvaltningen](#)

Jordsmonnskart forutsetning for erosjonsrisikokart - ingen jordarbeiding om høsten

En forutsetning for å lage gode erosjonsrisikokart og gode drågekart

«Gammel» kartlegging og forenklet (ny) kartlegging

Jordsmonnkartlagt etter gammel metode

Nye oppdaterte erosjonsrisikokart i 2021

Søker tegner som før inn hvilket areal jordarbeidingstiltaket er på.

Tiltaket blir automatisk plassert i rett klasse 😊

Jordsmonnkartlagt etter forenklet metode

Erosjonsrisikokart først klart til søknadsomgangen 2023

- For Agder i 2022: følge opplegget fra 2021 og årene før

Ikke jordsmonnkartlagt

Ldirs opprinnelige mål: lage forventningskart for arealer som ikke er jordsmonnskartlagt.

Men dette er dessverre skrinlagt.

- For Agder i 2022: følge opplegget fra 2021 og årene før.
- Fra 2023: Usikkert hvordan dette kan løses i kommende programperiode.

RMP 2022 – Endringer – Innfører Drift av seter

Seterdrift på Bjåen, Foto: Landvik Historielag/Leif Beisland

Formålet er å stimulere til drift av seteranlegg med melkeproduksjon.

- Bidrar til å holde arealer åpne
- Gunstig for biologisk mangfold
- Viktig for formidling av tradisjon og kulturarv
- ✓ Gjelder ikke for fellesbeiter
- ✓ Nyetableringer på gamle støler med historisk basert driftsopplegg kan falle innenfor.
- ✓ Kun egnet for bruk i sommersesongen.
- ✓ 4 tiltaksklasser; egen foredling, levering til meieri, 4-6 uker eller 6 uker eller mer (differensierte satser)

[Nettnyhet](#)

Jubel blant stølsfolk: I sommer har alle fylker for første gang åpnet for tilskudd til seterdrift. Her fra tradisjonsrike Sparstadstølen i Sanddalen i Vang i Valdres. Her er det full seterdrift med kinning og ysting på setra – som denne sommeren har besøksrekord. Foto: Norsk seterkultur

Ny seteroptimisme: Stadig flere – både fra inn- og utland – vil lære mer om seterkultur, tradisjoner og historie knyttet til produksjon og foredling av melk produsert på bærekraftige utmarksbeiter i fjellområdene våre. Foto: Norsk seterkultur

Ser framover: Partene i årets jordbruksoppgjør har vedtatt at det skal settes ned et utvalg som skal gjennomføre en utredning som tar for seg hvilke sider av seterdriften som er viktig og realistisk å ta vare på for fremtiden. Foto: Norsk seterkultur

For første gang tilbyr alle fylker tilskudd til seterdrift

Fra i sommer åpner Agder for første gang for tilskudd til seterdrift. Dermed går det igjen mot stølsdrift med melkeproduksjon i alle fylkene i Norge.

– Det er kjempepositivt og symbolsk viktig at alle fylkene i Norge nå tilbyr tilskudd til setring med melkeproduksjon, sier daglig leder i Norsk Seterkultur, Katharina Sparstad, til Nationen. Hun melder om økt interesse for seterdrift og tradisjoner både blant gårdbrukere og andre grupper.

– Regjeringa viser vilje til seterløft
Selv driver hun seter i fjellområdene i Vang i Valdres, der all melka blir brukt til ysting og kin-

netertilskuddet er økt, og utformes nå slik at det blir tilskudd på 50.000 kroner for setring i fire til seks uker. For setring i seks uker eller mer er tilskuddet på 70.000 kroner. Flere fylker har også valgt å gi egne tilskudd til seterdrift. I innlandet får i år de som setter i minst seks uker til sammen, 90.000 kroner i setertilskudd. Dette er et løft som får flere til å vurdere seterdrift, sier Sparstad.

Partene i jordbruksoppgjøret har også vedtatt at det skal settes ned et utvalg som skal gjen-

Eneste fylke

«På fagsamlinga og landsmøtet til Norsk seterkultur i Bø denne våren, kom det fram at som eneste fylke hadde ikke Agder tilskudd for setring. I tillegg hadde ikke Agder

virkemidlene rettet mot seterdrift. Utredningen skal legges fram som grunnlag for diskusjon mellom avtalepartene i jordbruksoppgjøret 2023. Vi føler at den nye regjeringa viser vilje til å ta vare på og videreutvikle seterdrifta i Norge, sier Sparstad.

Innlandet og Trøndelag på topp

Tall fra SSB og Landbruksdirektoratet viser at i 2021 var det 781 setrer i Norge som fikk setertilskudd. Innlandet ligger på topp med tilskudd til 447 setrer.

– På fagsamlinga og landsmøtet til Norsk seterkultur i Bø denne våren, kom det fram at som eneste fylke hadde ikke Agder tilskudd for setring. I tillegg hadde ikke Agder tilskudd for setring. I tillegg hadde ikke Agder

Så begynte snøballen å rulle. Både Norsk

net for å gi setertilskudd til stor glede for mange senterentusiaster. Dermed er det å håpe at det snart blir seterdrift med melkeproduksjon i alle fylkene i Norge, sier Sparstad.

Seniorrådgiver ved landbruksavdelingen hos statsforvalteren i Agder, Soffrid Mygland, opplyser til Nationen at tilskudd til drift av seter er nytt tiltak i Agder fra 2022.

– I jordbruksoppgjøret 2018 ble det avsatt midler til drift av seter i Regionalt Miljøprogram (RMP). Alle fylkene skulle i utgangspunktet legge til rette for tilskudd forutsatt at det var produksjon av melk på setra for egen foredling eller ved levering av melk til meieri, sier Mygland.

Agder åpner for setertilskudd

– Produksjonen skulle også være knyttet til et historisk eller veletablert seteranlegg. Det gis i

Forespørsler

«Vi har allerede fått et par forespørsler fra personer som vurderer å starte opp med melkeproduksjon på setrer i Agder.»

Statsforvalteren i Agder har siste året fått innspill om å innføre tiltaket Drift av seter.

– Landbruksdirektoratet anbefaler at vi innfører tiltaket, selv om vi per nå ikke har setre i drift i Agder. Faglagene i Agder slutter seg også til at vi innfører tiltaket. Vilkar for tiltaket drift av seter i RMP for Agder, er drift av seteranlegg med melkeproduksjon, og at produksjonsperioden skal være minst fire uker per sesong, sier Mygland.

Videre skal melken som blir produsert, leveres til meieri eller foredles på setra. Produksjonen skal tilsvare minimum 45 liter kumelk eller 25 liter geitemelk i døgnet per seter.

– Vi har allerede fått et par forespørsler fra personer som vurderer å starte opp med melkeproduksjon på setrer i Agder. Mange vil nok synes det er stor stas om også Agder igjen blir et seterfylke, sier Mygland.

Vilje til mer setersatsing: – Vi føler at den

RMP 2022 – Endringer - Klimarådgiving

Formålet: stimulere til kunnskapsoppbygging hos bonden om klimagassutslipp, karbonbinding og klimatilpasning med sikte på å få gjennomført klimatiltak i jordbruksproduksjonen.

Oppdatert tekst om Klimarådgiving

- Tiltaksplanen må være utfylt og signert av en [godkjent klimarådgiver](#)
- Tiltaksplanen SKAL lastes opp i eSTIL-RMP
- Ikke lengre krav om kvittering
- Tre tiltaksklasser
 - to-til-en rådgivning: kr 8 000
 - en-til-en rådgivning: kr 6 000
 - grupperådgivning : kr 2 000

Prioriterte kulturlandskapsområder - Vegårshei

- Tilbud om å justere/omprioritere de prioriterte områdene for tiltakene
 - Beiting av verdifulle jordbrukslandskap i innmark
 - Slått av verdifulle jordbrukslandskap
- Vegårshei kommune har oppdaterte kart fra og med søknadsomgangen 2022

RMP 2022 – Andre endringer

Beiting av kystlynghei og Brenning av kystlynghei

Maksimalt tilskudd er økt fra kr 10 000 til kr 20 000

Soner for pollinerende insekter

På arealer som grenser til dyrket mark (naturområder) er det ikke tillatt å så arter som står på fremmedartslista.

Skjøtselsråd; på jordbruksareal, som grenser til jordbruksareal (naturområder) og i kombinasjon med grasdekt kantsone i åker

Drift av beitelag

Ikke lengre krav om å sende inn årsrapport til kommunene.

RMP 2022 – Endringer – omtale av stedlig kontroll

Krav til kommunens kontrollør(er):

- «Best mulig miljø for kommunikasjon»
- «... må være oppmerksomme på hvordan de blir oppfattet og legge til rette for at begge parter opplever kontrollen som trygg»
- «fremstå saklig og objektiv»
- «Unngå å ta stilling til moralske og etiske sider ved kontrollobjektets handlinger»
- Informere om funn som er gjort/hva som er observert
- Noteres i kontrollskjemaet – signeres av søker og kontrollør
- Informere om kommunens vurderinger muntlig og deretter i det skriftlige vedtaket.

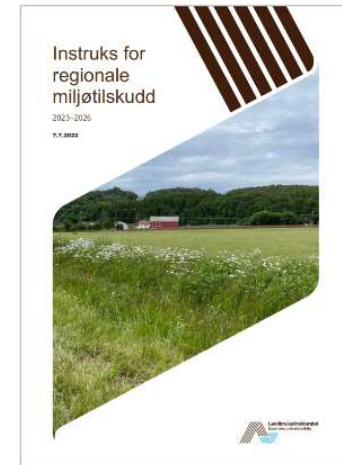

Rullering av regionalt miljøprogram

Dagens program 2019–2022

Nytt program 2023–2026

- Nasjonal instruks (tiltaksmeny) – 7.7.2022
- Nasjonalt miljøprogram - nasjonale miljømål og virkemidler for miljø- og klimaarbeidet i jordbruket – 1.9.2022
- Regionale miljøprogrammer – nyåret 2023
Utsjekk av valgte tiltak og tiltaksklasser med Ldir innen 1.12.2022

RMP har mange målsetninger:

Foto: Lisbeth Kismul, Statsforvalteren i Agder

- Ivareta jordbrukets kulturlandskap
- Ivareta kulturminner og kulturmiljøer
- Ivareta biologisk mangfold
- Øke tilgjengeligheten i kulturlandskapet
- Redusere avrenning til vann
- Redusere utslipp til luft
- Redusere bruk av plantevernmidler
- Ivareta jord og jordhelse

Rullering av regionalt miljøprogram

Tidsplan:

- Spørreundersøkelse til kommunene, 1.9.2022
- Spørreundersøkelse til andre, 1.9.2022
- Regionvise møter med kommunene, medio oktober
- Teamsmøter med kommunene på spesifikke tema ved behov, løpende
- Prosess om de prioriterte kulturlandskapsområdene, konkludere om områdene skal revideres, oktober/november
- Velge tiltak og tiltaksklasser, og sende på utsjekk til Ldir, 1.12.2022
- Sende forskrift (valg av tiltak og tiltaksklasser) og Regionalt miljøprogram 2023–2026 på høring, januar/februar 2023